

Otázka: Obyvatelstvo a sídla ČR

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Kaspi

Počet obyvatel : cca 10 400 000 a roste (porodnost je větší než úmrtnost + přistěhovalci)

Hustota zalidnění : 131 obyvatel na km² (12.místo v Evropě)

Faktory ovlivňující hustotu

- přírodní faktory (nadmořská výška, zdroje vody, nerostné suroviny)
- historické faktory
- socioekonomické faktory(urbanizace, industrializace)

Okresy kde hustota není ani 50 obyvatel na km²:

- Klatovy
- Český Krumlov

- Prachatice
- Tachov
- Jindřichův Hradec "

-Praha - 2,5 tisíc obyvatel na km2

Národnostní složení:

-ČR je především homogenním státem(převážně Češi)

Menšiny:

- Ukrajinci
- Vietnamci
- Poláci
- Slováci
- Němci
- Romové

RELIGIOZITA OBYVATELSTVA

- 32 % lidí se hlásí k náboženství, pro srovnání v roce 1991 to bylo asi 45% lidí
- většina katolíci asi 90%

- vysoký podíl věřících – Jižní Morava: Zlín, Hodonín, Uherské Hradiště, Vsetín
- nízká míra věřících – Sever Čech: Most, Chomutov, Teplice a Ostravsko

VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYV.

- 0-15 – před produktivní (16,5%)
- 15-65 – produktivní (64,6%)
- nad 65 – post produktivní (18,9%)

Demokratický přechod – změna v chování lidí po roce 1989

-poklesy intenzity sňatečnosti 17% párů nezadaných

-pozdější vstup do manželství

-rozvody: 30 000 , vznik manželství: 65 000

-snižuje se počet interrupcí

-na 100 narozených dětí připadá 10 samovolných potratů

-ročně se narodí 90 000- 100 000 dětí

- Migrace obyvatelstva

- Migrace zahraniční:

- Po dlouhá léta převažovala emigrace, od 90.let převažuje imigrace
- Důvody:
 - Krize ve 30.letech 20.stol. – lidé odcházeli zejména za prací (ekonomické důvody),

až za oceán

- Politické důvody – kvůli různým režimům (např. kvůli fašismu – zejména vojáci); po válce – odsunutí 2 mil. Němců z pohraničí; 1948 – nástup komunismu, 1968 – obsazení Sovětskými vojsky
- Od roku 1948 do roku 1989 asi půl milionu osob emigrovalo
- Od r. 1990 převažuje imigrace – zejména z východu na západ – ze států s válečnými konflikty nebo se špatnou ekonomickou situací, dnes jsou to hlavně důvody ekonomické; zejména do velkých měst
- V současné době se už imigrace snižuje; jsme i země tranzitní – cizinci tu zůstanou třeba jen na prázdniny a pak pokračují dál

- Migrace domácí:

- Hlavně do větších sídel
- Z pohraničí do vnitrozemí
- Nejvyšší do Plzeňského, Středočeského a Brněnského kraje – ekonomické důvody

SÍDLA ČR

- Na přelomu letopočtu – Keltové v Jižních Čechách, po nich přišli Slované v 9. stol.
- Většina měst založena ve **12.-14. stol.** – na soutocích řek, u řek, na křižovatkách obchodních cest
 - Tam, kde byl brod řeky nebo most
 - Obchodní cesta „**Jantarová stezka**“ – z Pobaltí na jih
 - Tam, kde byly nerostné suroviny
 - Významná města – Kutná Hora a Jáchymov (stříbro), Jihlava (zlato), Olomouc (sídlo arcibiskupa)
 - Po 14. stol. – „**Průmyslová revoluce**“ – města se začala rozvíjet – byl tam více průmysl než zemědělství; **vznik železnice** – (1825 poprvé v Anglii, 1845 Praha-Ostrava, inženýr Jan Pernér)
 - **Po 2. světové válce ubylo sídel v pohraničí** – odešli Němci
 - Budování velkých sídlišť na okraji měst
 - Vznik nových měst – Havířov, Nový Most

- Zánik měst – díky těžbě nerostných surovin (hnědé uhlí), díky vodním nádržím
- **Integrace obcí** – celá řada byla zrušena nebo spojena
- **Po r.1990**
 - Zvyšování počtu obcí – obce se osamostatňovaly
 - Dnes – **6249 obcí** (15 000 sídel), z toho 526 měst
 - **Velkoměsta (5)** – Praha (1 200 000 obyvatel), Brno (360 000), Ostrava (309 000), Plzeň (165 000), Olomouc (101 000)
 - Převažují venkovská sídla a malá města – téměř 6 000 obcí je do 5 000 obyvatel
 - Nejčastější názvy obcí – **Lhota, Lhotka**
 - **Míra urbanizace** – 70-75%
 - Městské **aglomerace** – urbanizované území s větším počtem sídel, která jsou propojena intenzivními vztahy
 - Pražská, brněnská, ostravská, podkrušnohorská, aglomerace HK + PCE
 - Pro aglomeraci platí, že jedno město je dominantní a ostatní se k němu vztahují
- **Suburbanizace** – rozvoj menších sídel bezprostředně kolem měst – „satelitní města“
- **Územní uspořádání ČR:**
 - Do r.1990 – 7 krajů, 75 okresů
 - Po r.1990 – žádné kraje, přibyl okres Jeseník – 76 okresů
 - R.1996 – 14 vyšších územně správních celků (krajů), 76 okresů; v platnosti od 1.1.2001
 - 1.1.2003 – zrušeny okresy, 14 krajů (13+Praha), vznik „obcí s rozšířenou působností“-205)
 - **NUTS** – statistické územní jednotky používající EU (Nomenklatura územních statistických jednotek)
 - NUTS 0 – stát ČR
 - NUTS 1 – velký územní celek ČR
 - NUTS 2 – region s velkým počtem obyvatel (cca přes 1 mil.) – v ČR 8 takových regionů
 - NUTS 3 – kraje – 14

- NUTS 4 – 76 okresů + 15 obvodů Prahy à 91
- NUTS 5 – 6249 obcí

VELKOMĚSTA

-5 velkoměst: Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Olomouc

-Skoro velkoměsta: Hradec Králové, Liberec

-Nejblíže k velkoměstům mají ještě: České Budějovice, Karviná, Pardubice, Zlín, Ústí n. Labem